

Del 20 d'octubre al 20 de novembre de 2005
Casa de Cultura Marqués de González de Quirós. GANDIA

Valencià a l'escola. Memòria i testimoni. Gandia 2005

Coordinaada per M^a del Carmen Agulló Díaz
Joan B. Malonda Grau

Els precursors.

- ✘ Les primeres propostes d'introducció del valencià en l'escola intenten solucionar les dificultats que els valenciano-parlants tenen per l'aprenentatge del castellà. Carles Ros, el pare Galiana, Miguel Rosanes i el pare Roc Chabás, observen que ni els xiquets ni els mestres saben la gramàtica valenciana, i consideraven que si saberen llegir i escriure el valencià, s'afavoriria l'aprenentatge del castellà. En conseqüència elaboren materials en valencià que faciliten dit aprenentatge.
- ✘ La *Renaixença* promou una recuperació de la llengua que trobarà resó en la societat valenciana. El metge Faustí Barberà (1910) i el mestre Ventura Pascual (1915) insisteixen en establir en les escoles tant l'ensenyança de la llengua oficial com la del valencià emprant els mestres les explicacions bilingües, mentre açò no arribe a aconseguir-se. Per la seva part, el P. Fullana (1915) i Bernat Ortín (1918) faciliten aquesta ensenyança publicant gramàtiques valencianes.

Els precursors (I)

BREVE ESPLICACION DE LAS CARTILLAS VALENCIANAS

CON CALICO EST. NOTICIA. Y BREVES EXPLICACIONES DEL CASTELLANO. Hecho y publicado en Valencia, en la imprenta de la Universidad, a 24 de Mayo de 1810.

Los primeros propostes d'introducció del valencià a l'escola intenten solucionar les dificultats que els valenciano-parlants tenien per a l'aprenentatge del castellà. Aleshores, amb Carles Ros, Lluís Galiana, Miguel Rosanes i Roc Chabás observaren que ni els xiquets ni els mestres sabien la gramàtica valenciana, i consideraven que saber llegir i escriure el valencià afavoriria l'aprenentatge del castellà. En conseqüència elaboren materials en valencià que el facilitaren.

La Renaixença promougué una recuperació de la llengua que trobà un relatiu resó en la societat valenciana. El metge Faustí Barberà (1910) i el mestre Ventura Pascual (1915) insistiren a establir a les escoles l'ensenyança del valencià juntament amb la llengua oficial de l'estat. El pare Fullana (1915) i Bernat Ortín (1918) facilitaren el procés amb la publicació de gramàtiques valencianes.

MISCELANEA VOCABULARIO

DEL MESTRE VENTURA PASCUAL

Publicado en Valencia, en la imprenta de la Universidad, a 24 de Mayo de 1810.

Portrait of an elderly man, likely a precursor mentioned in the text.

Els precursors.

Els Precursors (II)

El germen de l'escola en valencià el trobem en les propostes de Carles Salvador (1919) i de l'Assemblea de Nostra Parla (1922) quan demanen que a les localitats valencianoparlants l'aprenentatge ha de començar-se en valencià, i només després haurà d'ensenyar-se el castellà; així com la creació d'una classe de Valencià a l'Escola Normal per a formar els futurs mestres. *El Crit de la Muntanya*, publicació promoguda per l'insigne valencianista Vicent Tomàs i Martí, arreplega les intervencions d'Empar Navarro, Maximilià Thous Llorens i Carles Salvador en l'Assemblea de la Nostra Parla on delimiten l'exigència d'una escola en valencià.

Carles Salvador és el gran i infatigable impulsor de la defensa i la lluita "en pro del dret que tenen els xics de llengua valenciana a rebre una ensenyança racional dins les escoles de la seua terra" i proposa, a més, la creació d'una *Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana* (1921) a imitació de l'*Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana* (1898), iniciativa que es va veure trencada per la Dictadura de Primo de Rivera (1923-1929).

butlletí de la **associació protectora de l'ensenyança valenciana**

- ✘ El germen de l'escola en valencià el trobem en les propostes de Carles Salvador (1919) i de l'Assemblea de Nostra Parla (1922), quan demanen que en les localitats valencianes l'aprenentatge ha de començar-se en valencià, i només després haurà d'ensenyar-se el castellà; així com la creació d'una classe de valencià en l'Escola Normal per a formar els futurs mestres. *El Crit de la Muntanya*, publicació promoguda per l'insigne valencianista Vicent Tomàs i Martí, arreplega les intervencions d'Empar Navarro, Maximilià Thous Llorens i Carles Salvador en l'Assemblea de la Nostra Parla delimitant l'exigència d'una escola en valencià.
- ✘ Carles Salvador serà el gran i infatigable impulsor de la defensa i la lluita "en pro del dret que tenen els xics de llengua valenciana a rebre una ensenyança racional dins les escoles de la seua terra" i proposa, a més, la creació d'una *Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana* (1921) a imitació de l'*Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana* (1898) iniciativa que es veurà trencada per la dictadura de Primo de Rivera (1923-1929).

País, llengua i escola durant l'etapa republicana

- ✘ Proclamada la II^a República (1931), es reprèn la demanda d'una escola en la llengua pròpia del País. Carles Salvador es fa resò d'ella en l'assemblea de la *Federació nacional de Mestres de Llevant*, (Castelló 1932), en les pàgines del setmanari *El Camí*, i en les del *Butlletí de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana*, institució nascuda al 1934 amb la intenció de “dotar el valencianisme de l'òrgan més eficient per al seu conreu, l'Escola, sense la qual cap llavor podrà assolir plenament la victòria de crear un estat d'opinió capaç de portar el nostre País Valencià a reivindicar les seues llibertats nacionals”.
- ✘ Aquesta defensa del valencià a l'escola també estigué present en la *II Setmana Cultural Valenciana del Centre d'Actuació Valencianista*, (1933) i en la *Setmana Pedagògica d'Ontinyent* (1934) on participaren mestres que fundaren l'*Associació de Mestres Valencians* (1934), per tal de formar-se pedagògicament i elaborar materials per a facilitar la seua tasca, com ja havien fet Lambert Castelló i Emili Beut amb els seus beceroles *Primer llibre per a infants* (1933).
- ✘ La signatura de les Normes de Castelló (1932), segons la normativa fabriana, contribuiria a la normalització lingüística del valencià i, per tant, a la seua incorporació a les escoles.

País, llengua i escola durant l'etapa republicana (I)

Proclamada la Segona República (1931), es reprèn la demanda d'una escola en la llengua pròpia del País. Carles Salvador se'n fa ressò en l'assemblea de la Federació Nacional de Mestres de Llevant (Castelló, 1932), en les pàgines del setmanari *El Camí*, i en les del *Butlletí de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana*, institució nascuda el 1934 amb la intenció de

“dotar el valencianisme de l'òrgan més eficient per al seu conreu, l'Escola, sense la qual cap llavor podrà assolir plenament la victòria de crear un estat d'opinió capaç de portar el nostre País Valencià a reivindicar les seues llibertats nacionals”.

● **Associació de Mestres Valencians**
Fundada el 1934 amb la intenció de dotar el valencianisme de l'òrgan més eficient per al seu conreu, l'Escola, sense la qual cap llavor podrà assolir plenament la victòria de crear un estat d'opinió capaç de portar el nostre País Valencià a reivindicar les seues llibertats nacionals.

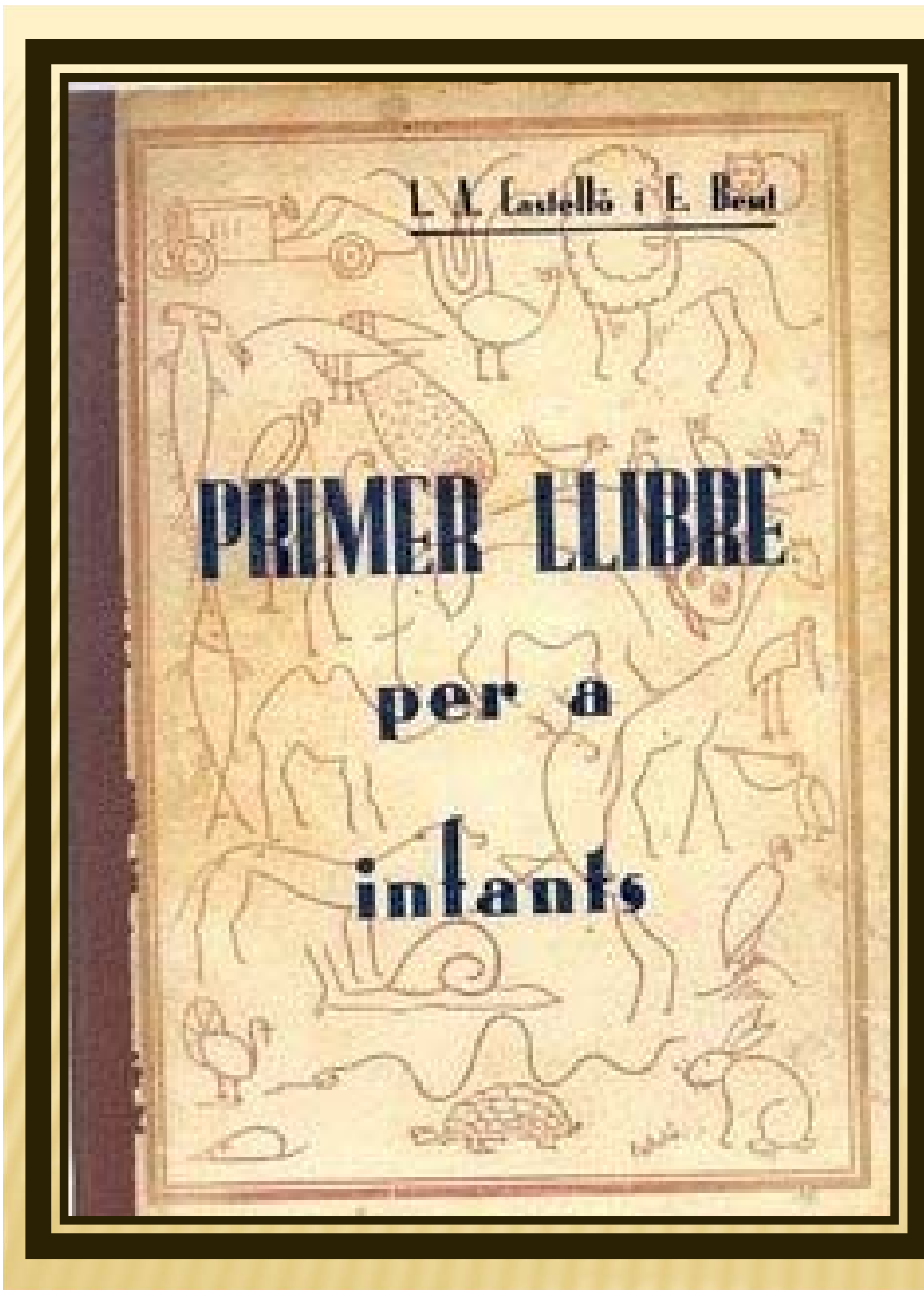

● **Associació de Mestres Valencians**
Fundada el 1934 amb la intenció de dotar el valencianisme de l'òrgan més eficient per al seu conreu, l'Escola, sense la qual cap llavor podrà assolir plenament la victòria de crear un estat d'opinió capaç de portar el nostre País Valencià a reivindicar les seues llibertats nacionals.

Aquesta defensa del valencià a l'escola també estigué present en la II Setmana Cultural Valenciana del Centre d'Actuació Valencianista (1933) i en la Setmana Pedagògica d'Ontinyent (1934) on participaren mestres que fundaren l'Associació de Mestres Valencians (1934), per tal de formar-se pedagògicament i elaborar materials per a facilitar la seua tasca, com ja havien fet Lambert Castelló i Emili Beut amb els seus beceroles *Primer llibre per a infants* (1933).

La signatura de les Normes de Castelló (1932), segons la normativa fabriana, contribuiria a la normalització lingüística del valencià i, per tant, a la seua incorporació a les escoles.

Primer llibre per a infants (1933) de Lambert Castelló i Emili Beut.
Primera publicació de beceroles en valencià .
Collecció particular

País, llengua i escola durant l'etapa republicana

- ✘ Enric Soler i Godes participa en l' *Escola d'Estiu* (Barcelona 1932) on coneix les tècniques Freinet. Amb la introducció de la impremta en l'escola, sorgiran les revistes *Ibèria*, a Canet lo Roig, i *Sembra*, en Sant Joan de Moró, propiciant l'ocasió de fer servir el valencià en el treball escolar.
- ✘ Una escola arrelada al medi natural i social vol dir formadora de valencians. El mestre Soler i Godes l'expressava així: "Valencianitzant l'escola farem bons patriotes (...) cal crear el sentimentalisme patriòtic; ell ha d'ésser la força moral que ens portarà al triomf". Fent sentiment farem nacionalisme, el valencianisme és en l'actualitat un problema de pedagogia que ha de resoldre's en l'escola pel treball dels mestres, "d'eixos mestres valencianistes en les mans dels quals està el recobriment de la unitat i independència de la Pàtria, perquè per cada mestre valencianista sortirà cada any una colla d'infants valencians; fixe'u-vos bé, valencians, per fora i per dins, en carn i en esperit, en idees i fets".

La llarga nit del franquisme (1939-1975)

La llarga nit del franquisme. (I)

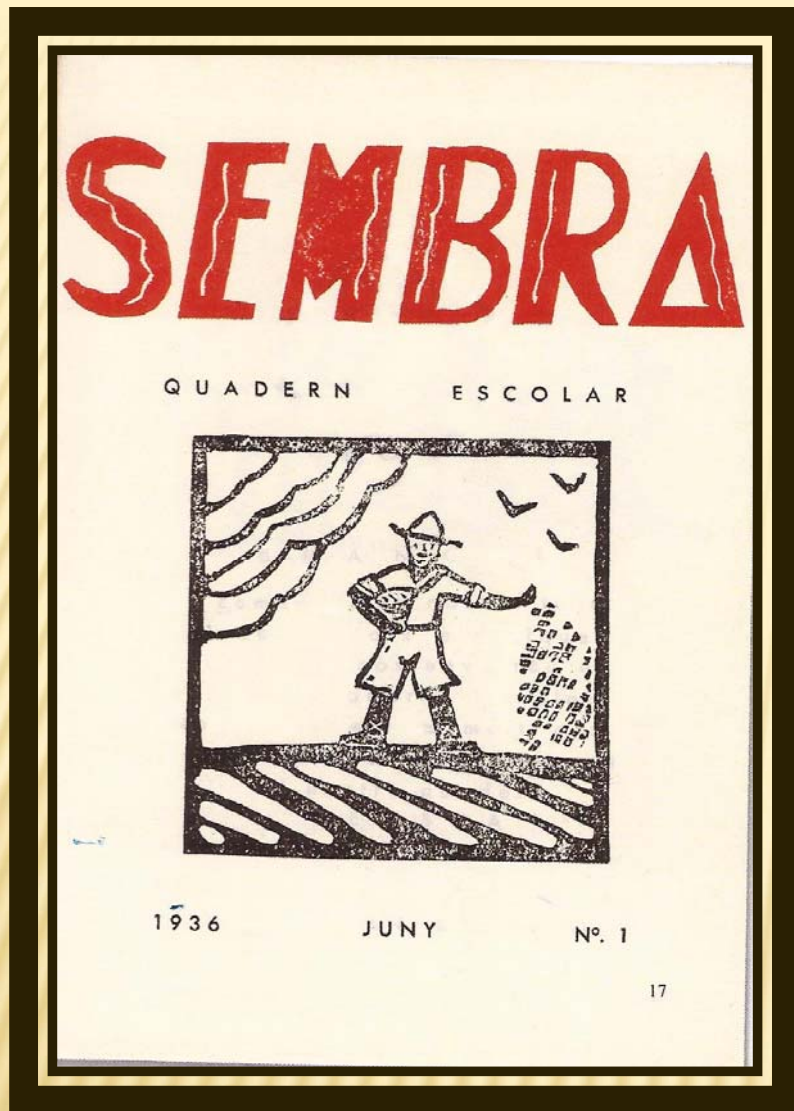
El triomf del general Franco va suposar la dràstica interrupció del procés d'introducció del valencià a l'escola, promogut durant la República. Els defensors de la llengua continuaren la seva tasca a Lo Rat Penat, on Carles Salvador, Enric Valor, Josep Giner, Francesc Ferrer Pastor, Ismael Rosselló Zurriaga, Mossén Sorribes, Enric Soler i Godes, Emili Roca, Didí Puig... impartien cursos de Gramàtica Valenciana. Al llarg dels anys 50 i 60 alguns estudiants de Magisteri i universitaris, membres de les joventuts rat-penatistes, s'agruparien en la Secció de Pedagogia de Lo Rat Penat i organitzarien sessions de treball, estatsges i cursets.

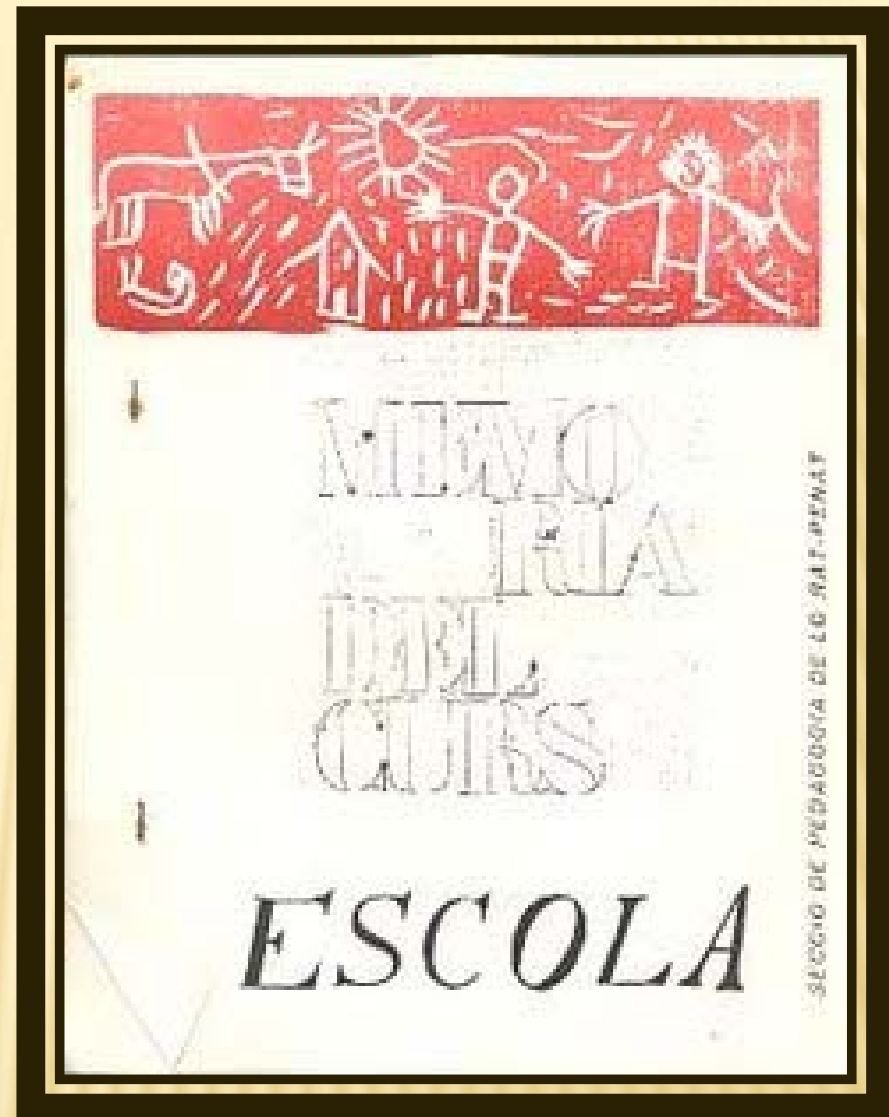
Influïts pel freinetista Institut Cooperatiu de l'Escola Moderna (ICEM) i per l'Escola de Mestres Rosa Sensat, de Catalunya, publiquen la revista *Escola* (1965-1969), on es presentaven com una "comunitat pedagògica de treball de mestres valencians". Els foren els iniciadors de l'ensenyament del valencià en centres públics com a activitat complementària i els col·laboradors del renovador Seminario de Pedagogia del Colegio Oficial de Doctores y Licenciados de Valencia. Al 1975 deixaren d'existir com a Secció de Pedagogia i es transformaren en l'Associació de la Impremta i la Correspondència a l'Escola (ACIES), de la qual sorgiria el Moviment Cooperatiu d'Escola Popular del País Valencià.

- ✘ El triomf del general Franco va suposar la dràstica interrupció del procés d'introducció del valencià a l'escola, promogut durant la República. Els defensors de la llengua continuaren la seva tasca a *Lo Rat Penat*, on Carles Salvador, Enric Valor, Josep Giner, Francesc Ferrer Pastor, Ismael Rosselló Zurriaga, Mossén Sorribes, Enric Soler i Godes, Emili Roca, Didí Puig... impartien cursos de Gramàtica Valenciana. Al llarg dels anys 50 i 60 alguns estudiants de Magisteri i universitaris, membres de les joventuts rat-penatistes, s'agruparien en la *Secció de Pedagogia de Lo Rat Penat* i organitzarien sessions de treball, estatges i cursets.
- ✘ Influïts pel freinetista *Institut Cooperatiu de l'Escola Moderna* (ICEM) i per l'*Escola de Mestres Rosa Sensat*, de Catalunya, publiquen la revista, *Escola* (1965-1969), on es presentaven com una "comunitat pedagògica de treball de mestres valencians". Els foren els iniciadors de l'ensenyament del valencià en centres públics com a activitat complementària i els col·laboradors del renovador *Seminario de Pedagogia del Colegio Oficial de Doctores y Licenciados de Valencia*. Al 1975 deixaren d'existir com a *Secció de Pedagogia*, i es transformaren en l'*Associació de la Impremta i la Correspondència a l'Escola* (ACIES), de la qual sorgiria el *Moviment Cooperatiu d'Escola Popular del País Valencià*

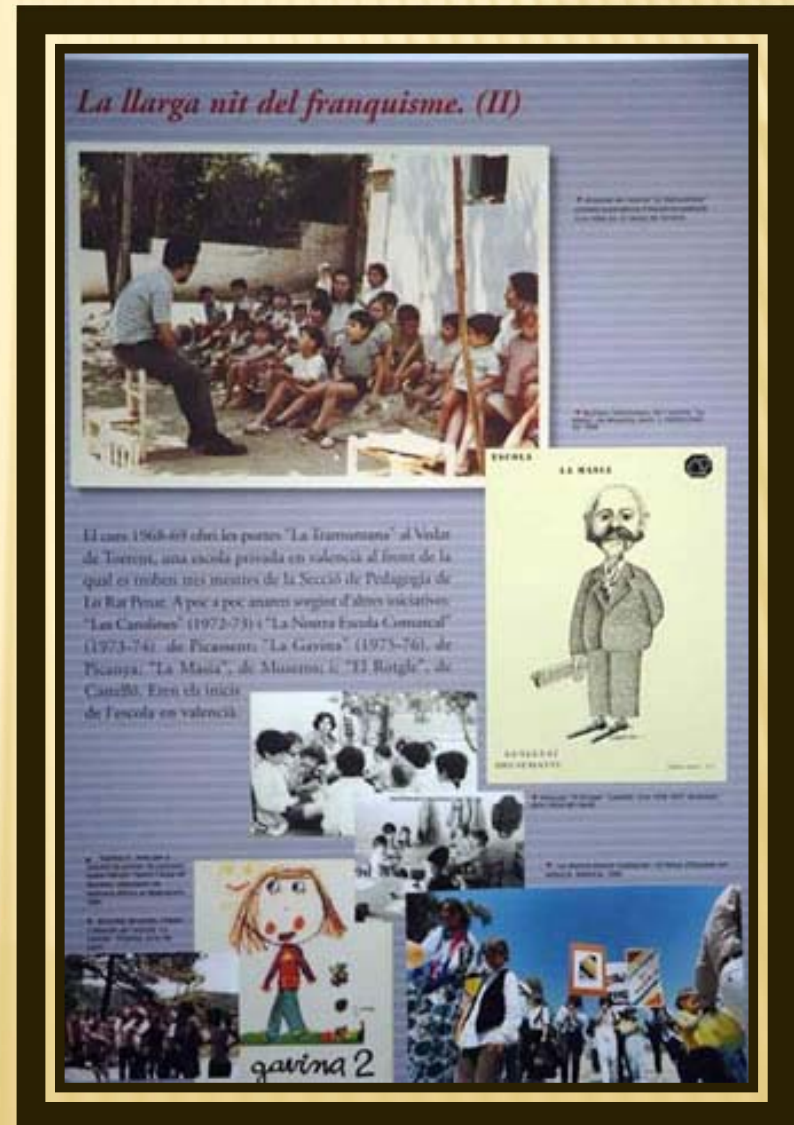
Quadern Sembra. Escola Sant Joan de Moró. Mestre Enric Soler i Godes. 1936. Impremta Freinet. Col·lecció Càtedra Enric Soler i Godes. Castelló

Escola, Publicació de la Secció de Pedagogia de Lo Rat Penat. Memòria d'activitats. Impremta Freinet. Col·lecció Ferran Zurriaga

La llarga nit del franquisme (1939-1975)

- ✘ En el curs 1968-69 obri les portes *La Tramuntana* al Vedat de Torrent, una escola privada en valencià al front de la que es troben tres mestres de la Secció de Pedagogia de *Lo Rat Penat*. A poc a poc anirien sorgint d'altres iniciatives: *La Masia* (Museros), *La Nostra Escola Comarcal*, *Les Carolines* (Benimàmet, 1972), (Picassent 1973); *La Gavina* (Picanya), el *Rotgile*, (Castelló). Eren els inicis de l'escola en valencià.

La llarga nit del franquisme (1939-1975)

- ✘ Una escola valenciana exigeix mestres capacitats. Amb aquest objectiu es crea el *Secretariat de l'Ensenyament de l'Idioma (1970)* que imparteix cursos, organitza *Estatges d'Estudi de Llengua i Literatura Catalanes* per tal de formar els futurs professors dels cursos de l'Institut de Ciències de l'Educació, i impulsa els cursos de "Valencià i la seua didàctica" organitzats per la Facultat de Filosofia i Lletres i patrocinats per l'ICE de la Universitat de València (1973-74) on tingué una destacada participació Manuel Sanchis Guarner.
- ✘ El Secretariat impulsà la coordinació de les diferents classes que introduïen el valencià i creà el full Putxinelli, amb l'objectiu de "servir de vincle d'unió entre els infants i els mestres de diferents pobles, alhora que d'aprofitar com a mitjà i motivació d'aprenentatge".

Putxineli

VALENCIA - MAIG 1974

Revista Putxineli (abril 1973), sota la direcció de Carme Miquel, i el patrocini del Secretariat d'Ensenyament de l'idioma. En ella es publicaran texts lliures de les escoles que ensenyen valencià com el col·legi Públic S. Joan de Ribera de Burjassot, Maria de la O de Paiporta, Mont-Sió i Lope de Vega de Torrent, Rodríguez Fornós i Ruiz Jiménez de València, Carolina Sala de Pego i escoles d'Agullent, Senyera i grup infantil de Lo Rat-Penat .

Material de treball del primer estatge sobre problemes de l'idioma al País Valencià. 1971. Col·lecció Carme Miquel

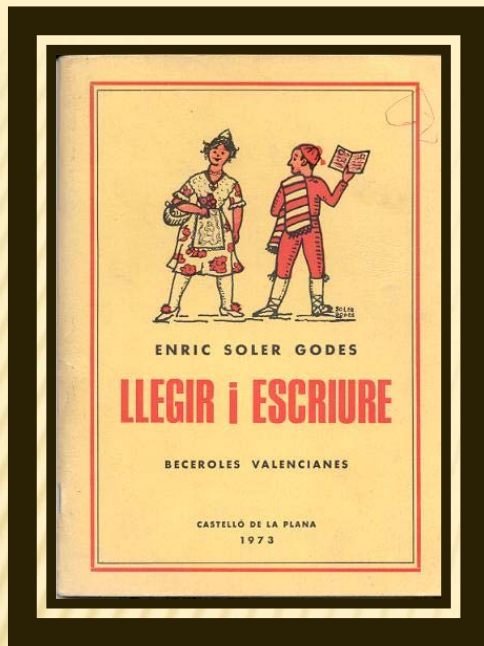
PRIMER ESTATGE SOBRE
PROBLEMES DE L'IDIOMA
AL PAIS VALENCIA

Castelló de la Plana, 26-27 juny 1971

La llarga nit del franquisme (1939-1975)

- ✘ En aquests anys , al llarg de tot el País, alguns mestres, a títol personal introduïren l'ensenyament del valencià als centres educatius on treballaven.
- ✘ Entre aquestes experiències aïllades que pretenen facilitar l'aprenentatge del valencià a les escoles, recordem les dutes a terme per mestres que ja havien participat en les iniciatives republicanes. En tenim dues mostres en la publicació de les beceroles valencianes del mestre Soler i Godes (1971) i les classes de valencià al col·legi públic “Reina Dª Germana” de València, pel mestre Antoni Vallet (1975).
- ✘ També foren intel·lectuals formats en la república, com Enric Valor, Carles Salvador i Sanchis Guarner, els qui facilitaren les gramàtiques per a la formació dels futurs mestres de valencià. Tot plegats, juntament a d'altres escriptors com Joan Fuster, mantingueren encesa la flama del valencianisme en la llarga nit del franquisme.

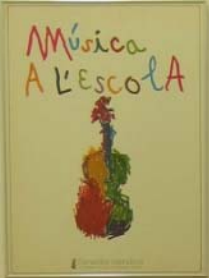
SOLER I GODES, Enric,
Llegir i escriure.
Berceroles. 1973.
Collecció particular

VALLET CAUDELI, Antonio
Fulles de treball per a l'ensenyament
de la llengua valenciana.
Ajuntament de València. 1975.
Collecció Elvira Mondragón

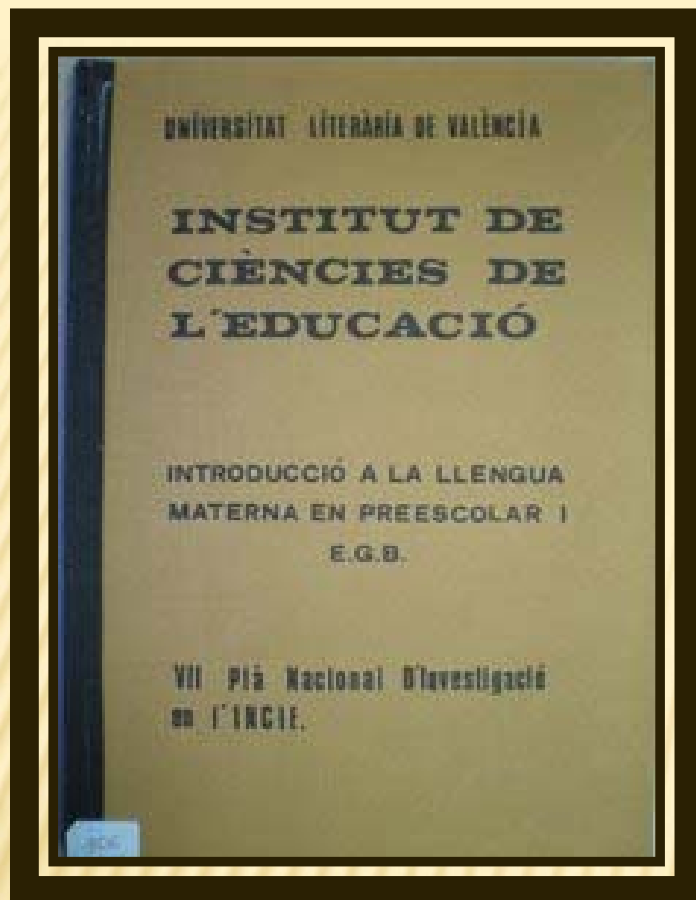
Un món per a infants (1959)
Joan Fuster, amb il·lustracions
d'Andreu Alfaro, i Un estiu
a la Marina Alta (1970), de
Miquel, estaven destinats
a ensenyar els xiquets "a
comprendre i per revisar".
El llibre de classes
Teuladí (1968), de l'Institut
"Lluís Vives" d'Alaquàs
mostra una de les primeres
experiències d'introducció de
la llengua valenciana a les aules.

Del valencià a l'escola a l'escola en valencià. (1975-1983)

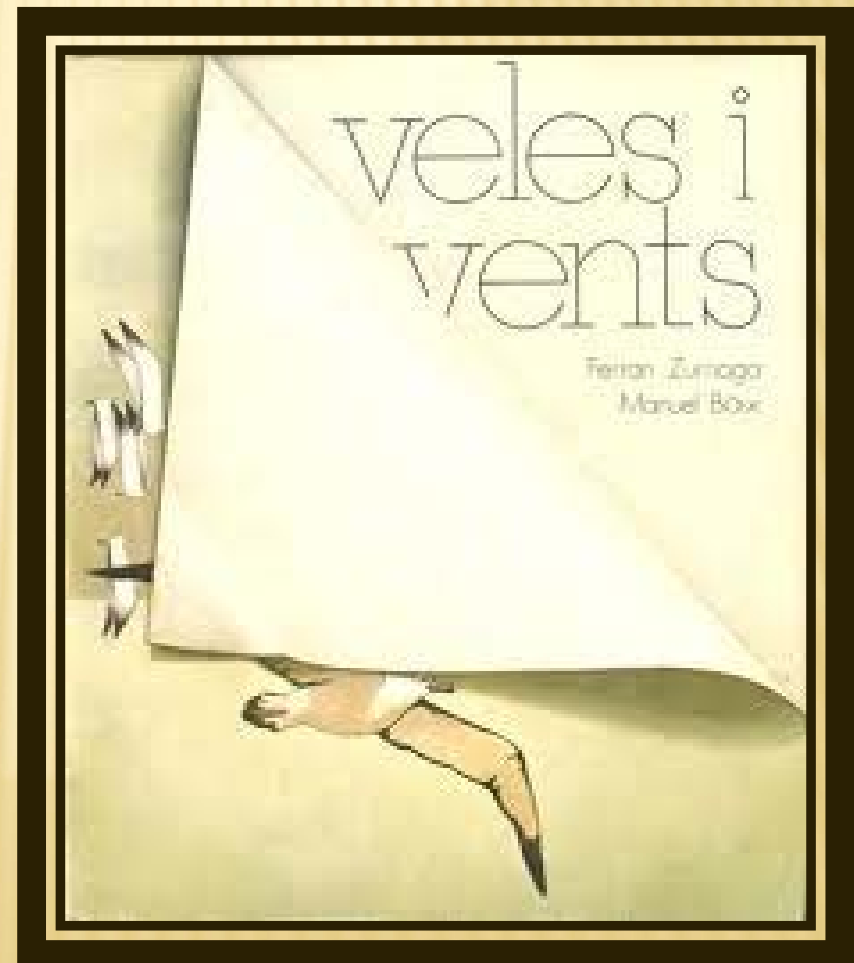

- ✘ En plena transició política les reivindicacions de “Parlem valencià” i “valencià a l’escola” es feren presents en la societat valenciana.
- ✘ La Llei General d’educació (1970) havia obert una finestra a l’ensenyament de les llengües vernacles, fet que va permetre encetar l’ensenyament del valencià en algunes escoles, a partir de l’entusiasme dels mestres compromesos amb la renovació pedagògica i social del País. L’elaboració i posada en pràctica del Pla Experimental del curs 1978-79 faria que algunes escoles foren pioneres en aquest camí ple d’entrebancs de caràcter polític. Experiències com les de Barx o la Font d’Encarròs quedarien suspeses per enfrontaments polítics, fruits de la “batalla de València”, iniciada en plena transició. D’altres, com les dels col·legis públics *Sant Jaume*, d’Almoines, *Lluís Vives* d’Ontinyent i *Llopis Marí* de Cullera, donaren pas, en els anys 80, a les primeres escoles públiques en valencià.

Programa d'experiències i propostes per a l'ensenyament de la llengua materna a preescolar i EGB realitzat pel col·lectiu de mestres de la Safor, coordinat per Maria Llúisa Coll Peiró "Introducció a la llengua materna en preescolar i EGB". Col·lectiu de Mestres de la Safor i Equip de didàctica del català. Impremta ICE Universitat literària de València. València. Pla nacional d'investigació en l'INCIE. Col·lecció Col·lectiu de mestres de La Safor.

VELES I VENTS Antologia de textos recopilada per Ferran Zurriaga. Il·lustracions Manuel Boix. Ed. Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de València, València, -1974 Col·lecció Ferran Zurriaga.

Del valencià a l'escola a l'escola en valencià. (1975-1983)

- ✘ El *Secretariat* i l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de València continuen amb la seva tasca formativa de mestres de valencià. A més, la difusió de la nostra llengua adquirí un nou impuls amb els cursets de les *Campanyes Carles Salvador*, que conscienciaren amples sectors de la població de la importància del coneixement de la llengua.
- ✘ De manera paral·lela alguns mestres relacionats amb l'escola *Rosa Sensat* i les *Escoles d'Estiu* de Catalunya i les Illes, decidiren organitzar-ne una al País Valencià que els proporcionara eines teòriques i pràctiques per tal de construir una escola arrelada a la realitat social i nacional dels valencians i al servei de les classes populars. La primera *Escola d'Estiu*, programada per al 1975, fou prohibida pel governador civil. A partir de 1976 hi confluïren els moviments de renovació pedagògica per tal de dur endavant “una reflexió profunda sobre l'ensenyament que impartim i la necessitat d'investigació sobre els nous mètodes i corrents pedagògiques” per tal d'elaborar “una política educativa que responga a la realitat social i nacional del nostre poble”.

Del valencià a l'escola a l'escola en valencià. (1975-1983)

- ✘ “Coca de gelatina” en fusta, decorada amb motius infantils i el lema “per l'escola pública”. Anys 70.
- ✘ Utilitzada per imprimir textos i revistes.
- ✘ Realitzada per Francesc Úbeda.
- ✘ Col·lecció Joan Bravo i Maria Chapí

Impremta i útils per imprimir revistes escolars. Càtedra Enric Soler i Godes

Multicopista "vietnamita" per fer còpies amb clitxes i tinta. Realitzada amb fusta. Càtedra Enric Soler i Godes

Màquina d'alcohol utilitzada com multicopista. Requereix la utilització d'un clixe amb el text a imprimir. Càtedra Enric Soler i Godes

Màquina multicopista. Clixe electrònic. Col·lecció particular

1984	8	8	8	8	8
DATA	EDICIÓ	PREU	INDICADORS	INDICADORS	INDICADORS
1. AGRUPACIÓ	2. TÍTOL	3. AUTORIA	4. IMPRESSIONS	5. IMPRESSIONS	6. IMPRESSIONS
8	8	8	8	8	8

cursets.

1. MÈTODE PER A L'APRENER
SABER de la LECTURA i
l'ESCRITURA
a càrrec d'Albertina Chiesà
i equíper Tug de l'equip
de La Motra editat a començament
de 1980 d'edició i 6 de novembre
dijous de 7 a 9
Col·legi La Bota
Informació i inscripcions:
Ximo Cortés TRON. 288 44 80

2. - ESTUDI i apropiament
del medi a les ciències socials
àmbit: Comença la Costera
a càrrec de Ferran Lluís
6,7 i 8 de desembre
Lloc: Xàtiva, Canals, Maxent
Informació, inscripcions:
d'ara en sí mateix TRON. 2200290
(Escota Maxent). Hi comptem
amb l'ajuda dels ajuntaments
de Xàtiva i Alcedia Cremona

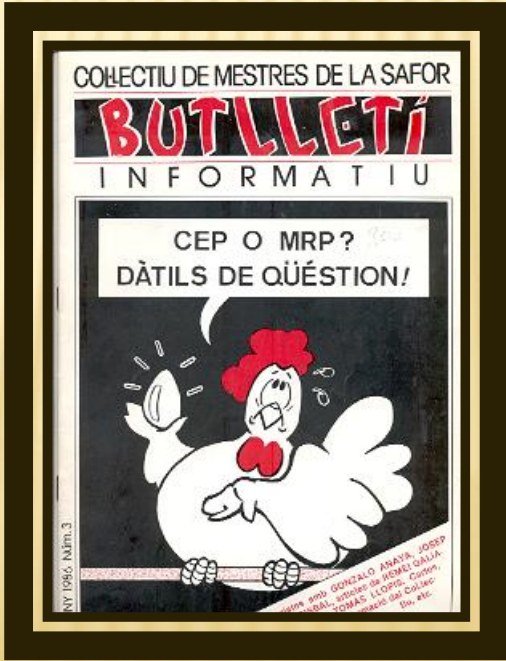
3. - ADESSIÓ del concepte
bàssic de la mestreria
a càrrec de l'equip zero-València
4,2,3 de març
Lloc: Col·legi de classe de Ramon
Francés Belda TRON. 288 44 80

Programa del cicle de conferències a celebrar a diferents indrets de La Costera pel Col·lectiu de Mestres de la Costera durant el curs 1980-81. Arxiu Vicent Torregrossa.

✘ Mestres de valencià compromesos amb els moviments de renovació pedagògica, que havien assistit als cursos de l'ICE i a les Escoles d'Estiu, anaren agrupant-se al llarg de les diverses comarques amb la intencionalitat de compartir experiències i formar-se d'una manera innovadora. Als darrers 70 i primers 80, es constituïren el *Col·lectiu de Mestres de La Safor* (1977), el *de la Ribera* (CODIRE 1978), el *de La Costera* (1978), el *del Baix Vinalopó*, el *Col·lectiu de Mestres de La Plana* (1980) i el *de Mestres de l'Alt Palància* (1983). Ells organitzaren estatges, aplecs, escoles d'estiu, seminaris, cursets, conferències, exposicions; publicaren butlletins informatius per tal de divulgar les seues experiències, i elaboraren materials experimentals que facilitaren la introducció del valencià a les escoles públiques.

Butlletí informatiu del Col·lectiu de mestres de la Safor. 1986. Arxiu Col·lectiu de Mestres de la Safor.

EXPERIÈNCIES

CICLE MITJÀ

3er e.g.b.

«EL MEU POBLE»
Material Experimental

COL·LECTIU BALARMA EQUIP CICLE MITJÀ

CICLALIBRES

Material experimental per l'estudi de l'àrea d'experiències elaborat pel Col·lectiu Balarma. 1983. Col·lecció particular

D'un temps que ja és el nostre, d'una escola que anem fent (1983-1990)

- ✘ L'aprovació successiva de la *Constitució* espanyola (1978), l'*Estatut d'autonomia* valencià (1982) i la *Llei d'ús i ensenyament del valencià* (1983) possibilità i regularen la presència del valencià a les escoles.
- ✘ La Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià establia a l'article 18 del títol segon:
 - + El valencià i el castellà són llengües obligatòries als Plans d'Ensenyament dels nivells no universitaris.
- ✘ I afegia al 19:
 - + Hom procurarà, en la mesura de les possibilitats organitzatives dels centres, que tots els escolars reben els primers ensenyaments en llur llengua habitual, valencià o castellà (...) i qualsevol que haja estat la llengua habitual en iniciar els estudis, els alumnes han d'estar capacitats per a utilitzar, oralment i per escrit, el valencià e igualtat amb el castellà en acabar l'ensenyament obligatori.

*D'un temps que ja és el nostre,
d'una escola que anem fent (1983-1990). (I)*

L'aprovació successiva de la *Constitució* espanyola (1978), l'*Estatut d'Autonomia* Valencià (1982) i la *Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià* (1983) possibilità i regulà la presència del valencià a les escoles.

La *Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià* establia a l'article 18 del títol segon:

El valencià i el castellà són llengües obligatòries als Plans d'Ensenyament dels nivells no universitaris.

I afegia al 19:

Hom procurarà, en la mesura de les possibilitats organitzatives dels centres, que tots els escolars reben els primers ensenyaments en llur llengua habitual, valencià o castellà (...) i qualsevol que haja estat la llengua habitual en iniciar els estudis, els alumnes han d'estar capacitats per a utilitzar, oralment i per escrit, el valencià e igualtat amb el castellà en acabar l'ensenyament obligatori.

**TOT PROFESSOR SABRÀ
LES LLENGÜES OFICIALS
VALENCIÀ I CASTELLÀ.**

AUCA DE LA LLEI DEL VALENCIÀ

A qui vos tape la boca
quan parlem valencià
diguèu-li que s'equivoca.

Que el nostre estatut ordena
que per al valencià
ja no hi haurà cap castella.

A Alacant el Parlament
fixa per al valencià
la Llei d'ús i ensenyament.

Una llei que ens torna el dret
de conèixer i d'usar
un idioma tan ben fet.

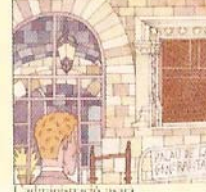
Una germana i un germà
l'un de parla castellana
l'altre de parlar valencià.

I son tota aquesta gent
sense cap distinció
valenciàns igualment.

No pot ser discriminat
ningu per la seua llengua.
Es de llei i esta manat.

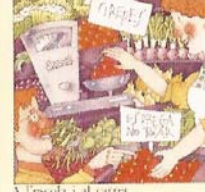
L'administració us ara
la llengua, per ser-li pròpia,
que parlem els valenciàns.

Les instàncies i sentències
farem nos en la llengua
de les nostres preferències.

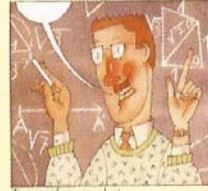
El Consell la oficials
és noms que sempre hem donat
a pobles, rius i tossals.

A l'escola i al carrer
parlarem el valencià
sempre que ho desiguem.

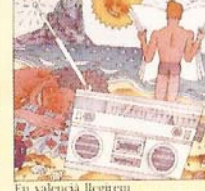
A les zones on es parla
l'aprendrem a escriure bé
perquè ens l'hauran ensenyat.

Tot professor sabrà
les llengües oficials
valencià i castella.

La zona de parlar castella
podrà aprendre a l'escola
el dolç parlar valencià.

En valencià llegirem
les notícies cada dia
allà on estiguem.

La ràdio i televisió
també faran en valencià
l'annunci i la informació.

El Consell ajudarà
els llibres i edicions
escrits en valencià.

Quan presentem un paper
la nostra llengua escoltarà
el funcionari content.

Serà un merit profilós
i en molts casos necessari
parlar valencià a tots.

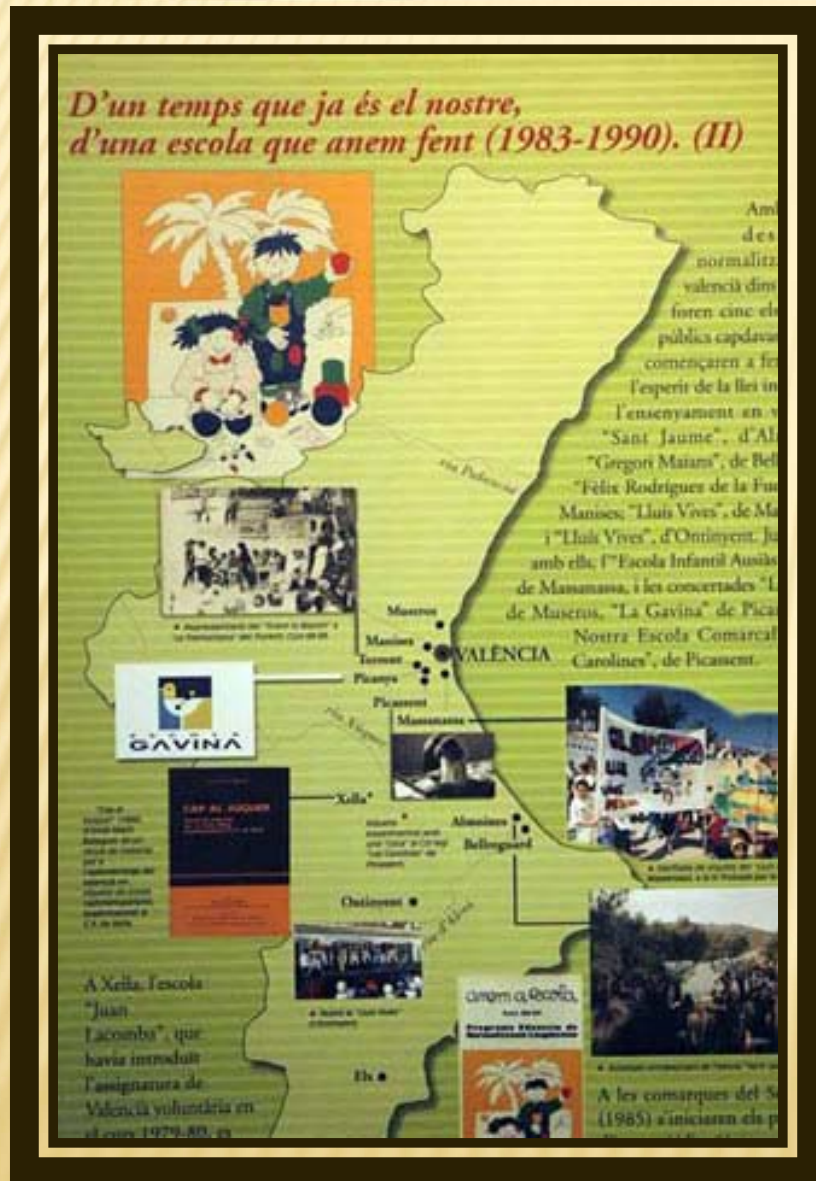

Una llengua prohibida
i en perill de morir
comença renovada vida.

Generalitat Valenciana
Conselleria de Cultura, Educació i Ciència
i Diputacions Provincials d'Alacant, Castelló i València

Poster de l'Auca de la Llei del valencià. 1984. Col·lecció Quique Guardiola

D'un temps que ja és el nostre, d'una escola que anem fent (1983-1990)

- ✘ Amb aquest desig de normalització del valencià dins de les aules, foren cinc els centres públics capdavanters que començaren a fer realitat l'esperit de la llei amb el començament de l'ensenyament en valencià: *Sant Jaume* d'Almoines; *Gregori Maians*, de Bellreguard; *Félix Rodríguez de la Fuente*, de Manises; *Lluís Vives* de Massanassa; i *Lluís Vives* d'Ontinyent. Juntament amb ells, l'Escola Infantil *Ausiàs March*, de Massanassa i les concertades *La Masia* de Museros, *La Gavina* de Picanya; *La Nostra Escola Comarca* i *Les Carolines*, de Picassent.
- ✘ A les comarques del Sud, a Elx (1985) s'iniciaren els programes d'immersió lingüística en valencià, destinats a xiquets i xiquetes no valenciano parlants, tota una experiència innovadora que encara continua.

D'un temps que ja és el nostre, d'una escola que anem fent (1983-1990)

- ✘ El plantejament lingüístic de les escoles en valencià s'emmarca dins d'una ampla perspectiva de renovació pedagògica. Com ja s'afirmava al *Plan de introducción de la lengua materna en educación preescolar y EGB*, elaborat per mestres de La Safor (1976-77)
- ✘ Cal que l'escola funcione al servei i profit del xiquet. Tant en la consideració i respecte a l'individu com en la de la seua condició de membre d'una comunitat (social, política i cultural)
- ✘ Cal que l'escola facilite, a cadascun dels ciutadans, els senyals de definició (històrics, culturals, lingüístics, geogràfics i naturals) del propi poble. I no sols amb ànim integrador del subjecte dins del seu grup. També en tant que fórmula superadora per lluitar cap al progrés individual i col·lectiu.
- ✘ Els sentiments de solidaritat, convivència, estima i respecte als altres (grups i individus) es fonamenta en el sentiment d'autoidentificació personal i comunitària. Tot "jo" es realitza dins un entorn específic. Amb l'autocomplaença individual i el folklorisme xovinista no s'arriba a enlloc . Així, doncs, l'escola té el deure ineludible de conrear i enaltir el fet de pertànyer al propi poble".

D'un temps que ja és el nostre, d'una escola que anem fent (1983-1990)

D'un temps que ja és el nostre, d'una escola que anem fent (1983-1990). (IV)

Al llarg dels anys 80 l'extensió de les escoles en valencià a tot arreu del País i el seu compromís amb la renovació pedagògica, impliquen la necessitat de la formació permanent del professorat i l'elaboració de materials adients.

Una formació que continuarà donant-se a terme mitjançant les Escoles d'Estiu i de Tardor, organitzades pels Moviments de Renovació Pedagògica, i que es veurà completada per l'exercida pels CEP's (Centres de Professors), creats per la Conselleria d'Educació i Ciència.

Nous materials didàctics, en gran mida confeccionats pels mateixos docents, ajudaran a desenvolupar les noves pràctiques educatives, adaptades a la realitat socioambiental del País Valencià.

Tot plegat la qualitat de les, cada vegada més nombroses, escoles en valencià es veurà reconeguda pels premis Baldori Reixach que guardonen les experiències innovadores de l'àmbit lingüístic català.

El Premi Baldori Reixach s'atorga a l'ensenyant que ha desenvolupat una pràctica educativa innovadora i que ha contribuït a la millora de la qualitat de l'ensenyament.

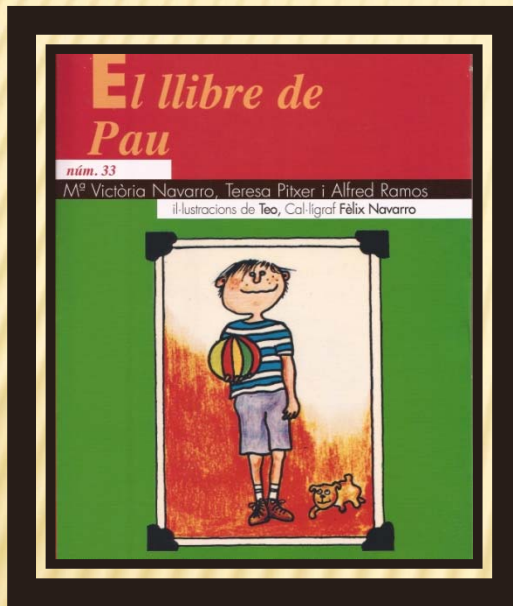
El Premi Baldori Reixach s'atorga a l'ensenyant que ha desenvolupat una pràctica educativa innovadora i que ha contribuït a la millora de la qualitat de l'ensenyament.

El Premi Baldori Reixach s'atorga a l'ensenyant que ha desenvolupat una pràctica educativa innovadora i que ha contribuït a la millora de la qualitat de l'ensenyament.

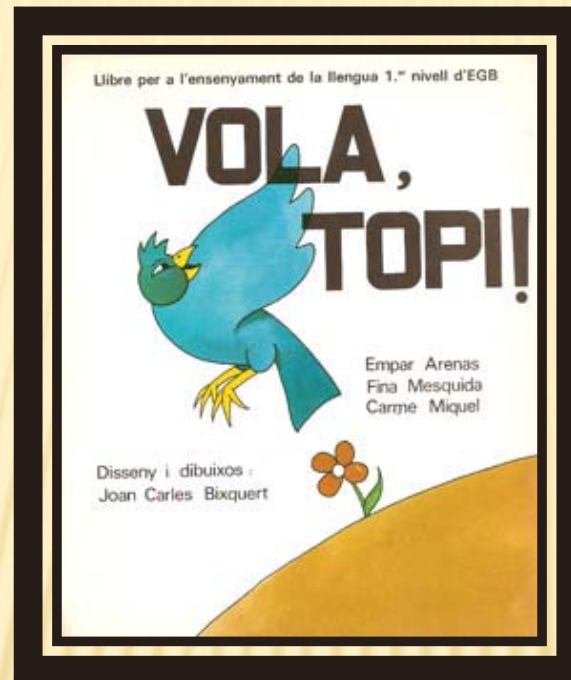

- ✘ Al llarg dels anys 80 l'extensió de les escoles en valencià a tot arreu del País i el seu compromís amb la renovació pedagògica impliquen la necessitat de la formació permanent del professorat i l'elaboració de materials adients.
- ✘ Una formació que continuarà donant-se a terme mitjançant les Escoles d'Estiu i de Tardor, organitzades pels Moviments de Renovació Pedagògica i que es veurà completada per l'exercida pels CEP's (Centres de Professors), creats per la Conselleria d'Educació i Ciència.
- ✘ Nous materials didàctics, en gran mida confeccionats pels mateixos docents, ajudaran a desenvolupar les noves pràctiques educatives, adaptades a la realitat socioambiental del País Valencià.
- ✘ Tot plegat la qualitat de les, cada vegada més nombroses escoles en valencià, es veurà reconeguda pels premis Baldori Reixach que guardonen les experiències innovadores de l'àmbit lingüístic català.

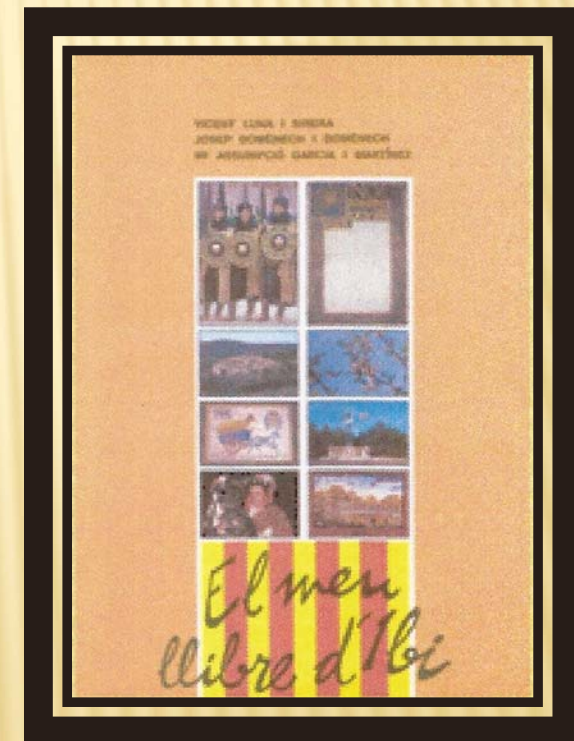
D'un temps que ja és el nostre, d'una escola que anem fent (1983-1990)

PITXER, Teresa; NAVARRO, M^a
Victoria, RAMOS, Alfred
El llibre de Pau
Ed. L'Estel, València, 1976

ARENAS, Empar; MESQUIDA,
Fina; MIQUEL, Carme,
Vola, Topi!
Editorial Gregal, València,
1983

DOMÈNECH I DOMÈNECH, Josep;
GARCIA I MARTÍNEZ, M^a
Assumpció; LUNA I SIRERA, Vicent;
El meu llibre d'Ibi, Ajuntament d'Ibi,
1989

D'un temps que ja és el nostre, d'una escola que anem fent (1983-1990)

D'un temps que ja és el nostre, d'una escola que anem fent (1983-1990). (V)

La Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, amb la creació de la Direcció General de Política Lingüística, de la qual depèn el Servei d'Ensenyament del valencià, va possibilitar la creació d'escoles i línies en valencià. De manera simultània, realitza campanyes de promoció, publica materials didàctics, i dona suport al professorat.

En la tasca de difusió de les escoles en valencià té un paper destacat la Federació Escola Valenciana, Federació d'Associacions per la Llengua (Almussafes, 1986), formada per associacions que, en les seues paraules, "tenen com eix treballar per la consolidació de l'escola valenciana i la plena normalització lingüística, amb la intencionalitat de tenir una escola arrelada al medi, integradora i solidària, que fa del valencià l'element normal d'estudi i comunicació". És, també, la Federació Escola Valenciana qui tots els anys convoca, en diverses comarques, les Trobades d'Escoles en Valencià, espai d'encontre de mestres, alumnes, pares i mares i persones compromeses amb l'escola valenciana en un clima festiu i reivindicatiu, que les converteix en autèntiques mostres de la vitalitat de l'escola valenciana.

El 2010, amb motiu del 25è aniversari de la creació de la Direcció General de Política Lingüística, s'organitza el 2n congrés de moviments de renovació pedagògica.

El 2010, amb motiu del 25è aniversari de la creació de la Direcció General de Política Lingüística, s'organitza el 2n congrés de moviments de renovació pedagògica.

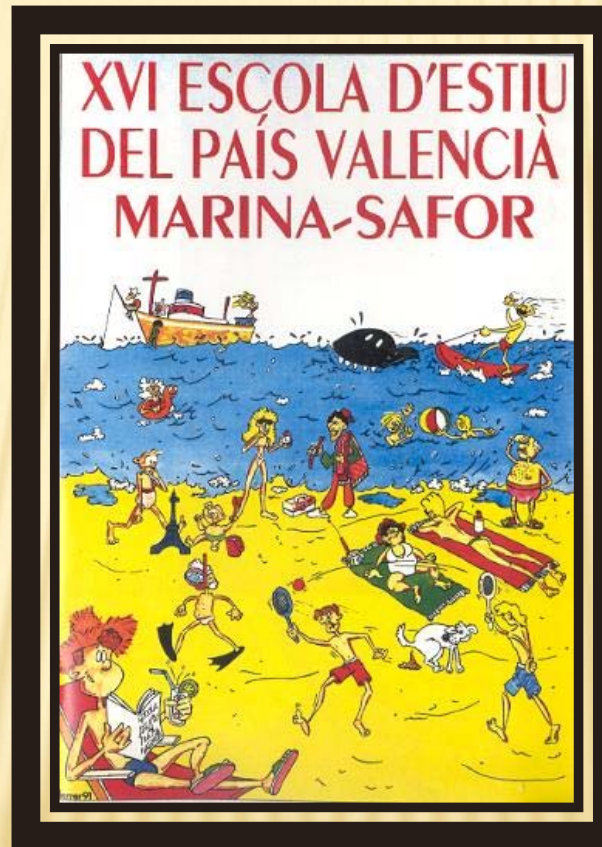
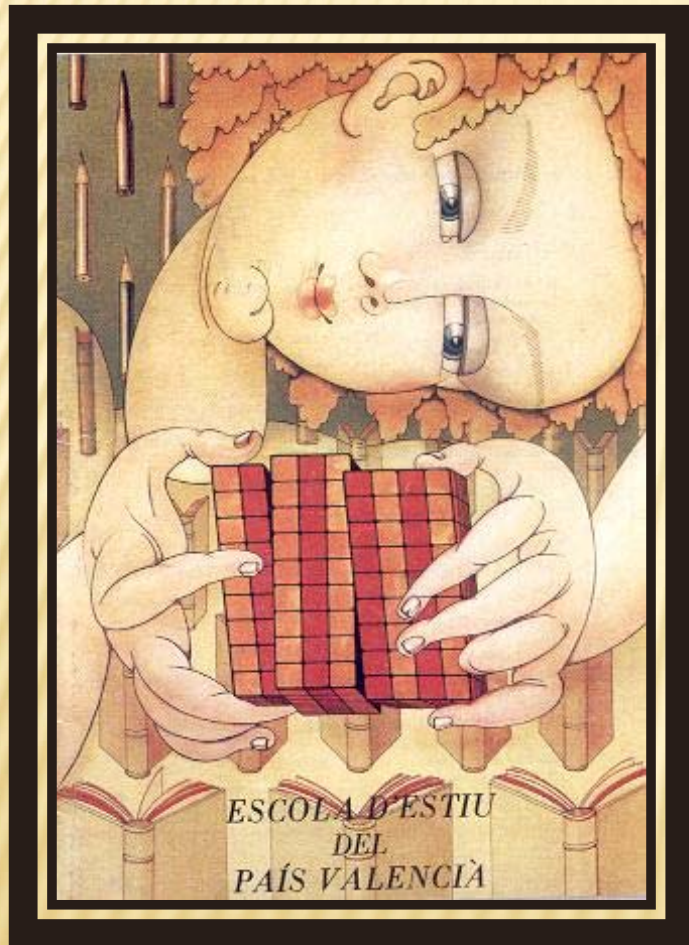
Igualment la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica del País Valencià (1987), on s'integren les diverses Escoles d'Estiu i la majoria dels Col·lectius de Mestres del país, té com objectiu principal la normalització de l'ús del valencià, en els àmbits escolar i social.

A tot els d'ells s'han unit sindicats, associacions cíviques i col·lectius culturals per tal de continuar el procés dinàmic que segueix l'ensenyament en valencià: una esperança de futur per al nostre poble.

- ✗ La Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, amb la creació de la Direcció General de Política Lingüística, de la que depèn el Servei d'Ensenyament del valencià, va possibilitar la creació d'escoles i línies en valencià.
- ✗ En la tasca de difusió de les escoles en valencià té un paper destacat la *Federació Escola Valenciana, Federació d'Associacions per la Llengua* (Almussafes, 1986), formada per associacions que, en les seues paraules "tenen com eix treballar per la consolidació de l'escola valenciana i la plena normalització lingüística, amb la intencionalitat de tenir una escola arrelada al medi, integradora i solidària, que fa del valencià l'element normal d'estudi i comunicació".
- ✗ És, també, la *Federació Escola Valenciana* qui any darrere any convoca, en diverses comarques, les *Trobades d'escoles en valencià*, espai anual d'encontre, en un clima festiu i reivindicatiu, de mestres, alumnes, pares i mares i persones compromeses amb l'escola valenciana, i que les converteixen en autèntiques mostres de la vitalitat de l'escola valenciana.
- ✗ Igualment la *Federació de Moviments de Renovació Pedagògica del País Valencià* (1987), on s'integren les diverses *Escoles d'Estiu* i la majoria de *Col·lectius de mestres del país*, té com objectiu principal la normalització i l'ús del valencià, en els àmbits escolar i social
- ✗ A tots ells s'han unit sindicats, associacions cíviques i col·lectius culturals per tal de continuar el procés dinàmic que segueix l'ensenyament en valencià: una esperança de futur per al nostre poble.

D'un temps que ja és el nostre, d'una escola que anem fent (1983-1990)

Valencià a l'escola. Memòria i testimoni

ORGANITZEN

Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació. Universitat de València
CEIC Alfons el Vell. Gandia

COL·LABOREN

Biblioteca Valenciana
Fundació Càtedra Enric Soler i Godes
Col·lectiu de Mestres de La Safor
Federació Escola Valenciana- Federació d'Associacions per la Llengua

DISSENY I MUNTATGE

Pau Lagunas

AGRAÏMENTS

Arxiu de la Memòria d'Elx, Ajuntament de Dènia; M^a Fe Arroyo, Pep Bas, Joan Bravo, Maria Chapí, Eliseu Climent, Col·lectiu d'Ensenyants de la Ribera (CODERI), CP El Castell d'Almoines, Adela Costa, Isidre Crespo, Escola La Gavina, Fundació Lluís Carulla; Diego Gómez, Gabriel García Frasset, Empar Granell, Kike Guardiola, Jesús Huguet, Teresa Hermoso, Alejandro Mayordomo, Carme Miquel, Dolo Molina, Elvira Mondragón, Carles Muket, Ferran Pastor, Vicent Pitarch, Toni Roderic, Hermini Segarra, Tudi Torró, Vicent Torregrossa, Francesc Úbeda, Ferran Zurriaga.